

N.F.S. Grundtvig “Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt”

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.6, maj 2015

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1815 (SJ: 253)

Teksten er etableret af Vibeke A. Pedersen

Punktkommentarer, indledning og tekstredigering er skrevet af Vibeke A. Pedersen, redigeret af Klaus Nielsen og Jon Tafdrup

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning ph.d. Robert E. Bjork

I øvrigt takkes ph.d. Mark Bradshaw Busbee

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[A:945]

Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt.

Enhver, som endnu elsker det gamle Danmark og Fædrenes Ihukommelse, har vist med Glæde seet, at det gamle angelsaxiske Digt om danske Handler, der i saa mange Aarhundreder laae begravet i de engelske Boghylder, og kun med Nød og Neppe reddedes som en Brand af Ilden, nu endelig er udkommet fra Hr. Etatsraad Thorkelins Haand, ved Hr. Geheimeconferentsraad Bülow's gavmilde Medvirkning. At Oversættelsen er latinsk, kunde vel Mange beklage, og spørge, hvor længe vi skal vedblive at udgive Nordens gamle Mindesmærker for de Fremmede paa Danskes Bekostning; dog vilde denne Klage her have mindre Grund, da et saadant Digt fra første Færd maae udgives for de Bøglærde i alle Lande, og bør ei fremtræde for det danske Folk uden i sin velbehagelige poetiske Skikkelse. Derimod var det sømmeligt, at enten Udgiveren eller en Anden forklarede paa Modersmaalet Kvadets Indhold, og viisde hvad vi alt flux kunne skjønne om dets

poetiske og historiske Værd; og da Udgiveren hverken paa Latin eller Dansk havde opfyldt dette Ønske, besluttede jeg at gjøre det efter Evne. Sligt var imidlertid ingen saa let Sag, da jeg flux mærkede, det ei gik an at følge den latinske Oversættelse, der paa mange Steder er aabenbar urigtig, og paa mange mørkere end Texten selv, og jeg maatte derfor arbeide mig [A:946]ind i Grundsproget. Til min store Forundring anmeldte nu allerede Litteraturtidenden No. 26 Digtet, og opregnede Indholden af nitten Sange, ligesom No. 27 af de øvrige. Før jeg tog Bladet i Haand, indsaae jeg Umueligheden af at Rec., om han og var Sproget mægtig, kunde i saa kort Tid giennemlæst og giennemtænkt Digtet, som Man dog burde, før Man aflægger offentligt Regnskab om et saadant Mindesmærke; men hvor kunde jeg andet end harmes ved at see, at en Rec. satte sig her paa Dommersædet, uden, det maae Man slutte, at forstaae eet Ord Angelsaxisk. Nu, til at give en saadan Indholdsliste, behøvedes vist nok ei lang Tid; thi hvor den latinske Oversættelse giver nogen Mening, følges den blindt, og hvor den ingen giver, skydes Skylden paa Digtets Dunkelhed, ja Digteren beskyldes endog for at have modsagt sig selv i Fortællingen om Higelaks Død, uagtet det dog visselig ikke er hans Skyld, at Oversætter og Rec. blander Begivenhederne sammen, og forandrer Fyrsternes Navne: *Hrædel*, *Herebald*, *Hædkyn*, *Hardred*, til ubetydelige Tillægsord. Men hvad er dog sligt for et Væsen? er det den Erudition og Kritik, hvorpaa Man pukker saa saare? er det saaledes Hedenolds Minder skal kundgiøres og omtales i Dannemark, at Udlændinge skal pege Fingre ad os, som de der prise og bedømme hvad vi ei forstaae?

Er det nu sandt hvad her er sagt om Oversættelse og Recension, og det skal jeg bevise, da er |A:947det klart at en ny Angivelse af Digtets Indhold var ingenlunde overflødig; men da jeg endnu er langt fra at forstaae Alt saa godt som Man bør forstaae hvad Man vil meddele Andre, og hiin Recension dog ingenlunde maae upaaanket komme for Udlændingers Øie, vil jeg her, saa kort som muligt, anmærke hvad Vigtigt af det jeg alt forstaaer der i Recensionen dels er udeladt, dels urigtig fremstilt. Man vil sagtens ikke taale at vises tilrette af mig; stort vil jeg heller ikke tvistes om Ting, der ikke er nogen Salighedssag; men Sandhed vil jeg alligevel sige, da Tingen dog ei heller er ganske ubetydelig, og da overlade det til Vedkommende, om de vil nægte hvad der er klart for hver Mand i Europa, som forstaaer hvad her tales om.

For nu paa eengang at vise baade hvorledes Tonen er i dette herlige Digt, og hvor saare baade Oversætter og Recensent have misforstaaet allerede Indledningen, vil jeg her meddele en

Oversættelse af denne, der naturligviis som Digt ei kan være bogstavelig, men for hvis Rigtighed i det Væsenlige jeg indestaaer. Dog, for at gjøre den ret fattelig, maae jeg forudskikke en Anmærkning. Ligesom Man i de angelsaxiske Slægtregistre hyppig, skiøndt paa adskillig Plads, finder en Scef, Sceaf, Seaf, som Cronicon Saxonicum (S. 77) endog gjør til Roes fjerde Søn, saaledes anføres han og stundum som Fader til Skyld, hvis Eenhed med Skjold ei kan omtvivles, og hos Ethelverd, Mattheus af Vestmynster og Simeon Dunelmensis findes om ham et saare mærkeligt Sagn, at han nemlig som Barn, sovende paa en Kornneeg og rundt omgivet af Vaaben, kom eenlig drivende paa et Skib til en Øe i Oceanet ved Navn Skani eller Skandalis, hvor Indbyggerne modtog ham som et Vidunder, opfostrede ham med al Flid og toge ham til Konge. Dette Sagn seer Man at nærværende Skjald har henført til Scefs Søn Skjold, og da vi i vore gamle Sagn ingen Scef finde, da han skal have faaet dette Navn af Kornneegen, som paa Angelsaxisk heder Seaf, og da han altsaa rimeligst maatte kaldes Scefing (Scefs Søn), have vi udentviwl her Sagnet i sin oprindelig danske Skikkelse. Saa kvæder den gamle Skjald:

¹ |A:948 Om Drotterne strage

Fra forrige Dage,
Som Stol-Konge-Sæder
Beklædte med Hæder
I Dannemarks Land;
Om Kjæmperne stolte,
Som Heltedaad voldte,
Jeg kvæder forsand.

² Nu først er at melde
Om Skefingen Skjold,
Han kjæmped med Vælde,
Den Herre saa bold,
Mod Fienderne mange
Om Borge og Vange,
Og Seier han vandt.
Hans Mod og hans Rige
De voxde tillige,
Som Aarene randt;
Hans Hæder og Lykke
De voxde forsand,
Saa alle som bygge
Trindt Hvalernes Land,
Ham maatte adlyde,
Og neiende yde
Ham Gilde og Skjænk.

Det end er at mærke
Om Kongen saa god,
At Kjæmperne stærke
Udsprang af hans Blod,
Og hannem til Ære
Evindeligen bære
De Skjoldunge-Navn¹.

3 Den Herre, som kjendte
Al Dannemarks Brøst,
Slig Konge didsendte
Til Dannemænds Trøst,
|A:949Og undte ham længe
Paa Konninge-Stoel
At see over Enge
Den straalende Soel.
Paa Konninge-Sæde
Han skifted med Glæde
Klenodier fine
Blandt Kjæmperne sine;
Ei stædte han ilde
Den herlige Skjænk,
Thi Kjæmperne gilde
Ham loved paa Bænk,
Og fulgde med Gammen
Den Herre saa prud,
Og Skjoldunge-Stammen
Med herlige Skud
Saa høit under Lide
Sig bredte saa vide,
Saa faver i Lund.

4 Saa Kongerne lære
Med Guld og med Ære
Sig Kjæmperne bedste
At vinde og fæste!
Da trofast de Gamle
Sig trindt dem forsamle
Paa Uveirets Dag,
Omgjærde saa bolde
Med blinkende Skjolde
Den Herre i Slag.
Ei Guldets Udskifter
Kan trives i Sal
Naar Heltebedrifter
Ei voxe paa Val².

5 Der Skjold var hengangen
I Døden til Roe,
Sig flokked i Vangen
En Skare saa troe.
|A:950Saa toge i Hænde
De kjærlige Svende
Det Liig af Kong Skjold;
Til Stranden de bare
I sørgelig Skare
Den Herre saa bold;
De Liget udførde,
Som selv han befoel,
Mens Tungen han rørde
Paa Konningestoel,
Og styred med Blide
De Lande saa vide,
Saa mangan god Dag.

6 Saa toge de Kjække
Den Konninge-Snekke
Med ringprude Stavn,
Som klar til at seile,
Med skinnende Speile
Laae færdig i Havn.
Saa gave de Skibet
Den Herre i Favn
Som førde i Livet
Det favreste Navn;
Ved Masten de satte
Den Elskedes Liig,
Og gav ham af Skatte
En Skjoldborg saa riig,
At neppe en Sage
Jeg hørde om Mage
Til Skat og til Skib.

7 Hos Konninge-Kaaben
Laae alle Slags Vaaben:
De Øxer saa stærke
Og Brynie-Særke.
Klenodier mange
Ham lagdes i Favn,
Paa Farten hin lange
De skulde i Stavn
Paa brusende Bølge

Med Stolkongen følge.
|A:951 Udstyre Man vilde
Den Herre fra Land,
Med Gaver saa gilde,
Som da over Strand
Han underlig drevet
Af Herren var blevet
Til Dannemarks Land.³

8 Nu Flaget hint fagre
Den Skare saa bold
Lod stadselig flagre
Alt over Kong Skjold;
Saa maatte med Kvide
De Snekken forlove,
Og lade den skride
For Vind og for Vove.
Bort seiled den Snekke
Paa Bølgerne blaa,
Lod Helte i Række
Paa Strandbredden staae
Med Suk og med Klage;
Kom Aldrig tilbage,
Ja, Ingen med Sande
Kan sige han veed
Hvorvidt over Strande
Den Snekke henskreed,
Om bjerget og fundet
Blev Stol-Kongens Liig,
Om Nogen blev undet
Den Ladning saa riig.

Naar Man nu seer at der i Recensionen, saa lidt som i den latinske Oversættelse, er Spor af Skjolds Liigbegiængelse, da maae Man troe eet af to, enten at jeg har digtet det paa egen Haand, eller at Vedkommende ei forstode saa meget Angel|A:952saxisk, som Man kan lære paa fiorten Dage, naar Man kan Islandsk; og indtil det Første bevises, staaer vel det Sidste fast. Dog, jeg vil heller slutte med den Bemærkning, at var ogsaa denne Indledning det Ypperste af hele Digtet, maatte vi dog kalde det en stor Vinding; thi visselig, Sagnet om Skjolds Ligbegiængelse er et Sidestykke til det om Fredegodes, og aander den Kiærlighed, som var de Danskes Arvegods, ja det er som en Forjættelse om Skjoldungestammens Uforkrænkelighed; thi Skjolds Grav er ingensteds at finde, hans

Skygge svæver over det sortladne Hav, Dannebrog er hans
Bautasteen og Danmarks Hjerter hans Mausolee.

(Fortsættes.)

1

Det bør anmærkes at Meningen af disse Linier er omtvistelig, og at det ei staaer *her* at hans Efterkommere kaldtes *Skjoldunger*, men da det staaer i *hele Digtet*, tog jeg ei i Betænkning at sætte det for Fuldstændigheds Skyld.

2

Jeg tør ikke paastaae nøie at have truffet Meningen af de sidste Linier i denne *Betragtning*, men det siger da og, som Man let seer, ikke stort.

3

Ogsaa de Linier der indeholde denne *Betragtning* ere dunkle, dog troer jeg at have truffet Meningen ved Hjælp af foromtalte Sagn, og har Man Ret til med den latinske Oversætter at antage dydon og onsendon for tredje Person i Singulari, da kan der intet Spørgsmaal være, kun derom staaer jeg i Tvivl.

|A:998

Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt.

(Fortsættelse; see No. 60.)

Da var paa Borgene Bjovulf Skyldingernes Kjærlighed, Folkets Konge, som Olding forlod han Verden, da den høie Halfdan fødtes ham. Saaledes begynder Indholdslisten af første Sang i Rec. og heri er, paa lidet nær, ligesaamange Feil som Ord, endogsaa een mere end i den latinske Oversættelse. At Oversætteren har anseet Bjovulf her og i Indledningen for et Navn paa Skjolds Søn, det kunde let skee, skjøndt Man ved nøiere Eftertanke seer at *Beovulf* her, ligesom *Hrodulf* (S. 90) kun er et Æresnavn og at den *Skjoldungers Bjovulf* hvormed første Sang begynder er ingen anden end *Skjold* selv; men hvad der er heel usømmeligt, er at Hr. Etatsraaden, for at faae Noget sagt om den selvgjorde Bjovulf har gjort aabenbar Vold paa Textens klare Ord. Vel ere nogle af Ordene dunkle, men klarlig staaer der, at efter Folks Sigende (Folcum gefræge) svunde mange Aar paa Jorden, før efter Skjoldungernes Bjovulf den høie Halfdan opstod, (onwoc) og det er ingen Ubetydelighed, det er historisk vigtigt om den gamle Skjald opregner Skjold, Bjovulf og Halfdan som Søn efter Fader, eller han siger at der var et *langt Melletrum* fra Skjold til Halfdan, som der efter vore andre Oldsagn maae være.

Det er ei heller uvigtigt, om Skjalden giver os Bjovulf som et dansk Kongenavn, det er af mange Ting klart at han gjør det ikke, men det er ikke vigtigt nok til *her* at udvikles og jeg vil kun anmærke, at første Sang føier sig paa den meest utvungne Maade til Indledningen naar Man, som Man med god Grund kan, oversætter: nu var da Skjoldungers Bjovulf, den elskede Stolkonge, bisat, og som Man siger, henrunde mange Aars Dage, før efter ham den store Halfdan opstod⁴.

|A:999Ved Smaating og Ordstrid vil jeg ei opholde mig, men kun bemærke, at al Tvist om Navnet *Hjort* paa Hrodgars Hald nok var en Strid om Keiserens Skjæg, thi deels er jo *heorth* en Hjemstavn (Heerde) og deels synes det mig klart at *Hjort* i al Fald siges at være Hallens *poetiske* Navn, ventelig af Ordet *hiorta* (lystig, munter).

Ved Indholden af anden Sang om Grændels Indbrud i Hallen og de Danskes Sorg er intet Vigtigt at anmærke, uden det, at Skjalden, ved at nævne *Vig* som de Danskes Afgud, forstærker det Ælnothi Vidnesbyrd (Kap. 23) som Man ei har villet ændse.

Tredie og fjerde Sang om Bjovulfs Færd fra Gothland til Dannemark og hans Modtagelse af Kystvagten udgjøre et af de mest poetiske Stykker i Digtet og have en ligesaa uventet som indtagende odysseisk Deilighed, saa der vel i en Recensjon burde været sagt lidt Mere og Andet om Samtalen, end at Kystvogteren spurgde i en *lang* Tale hvo de Fremmede vare og hvad de vilde, samt at Bjovulf svarede med samme *Vidtløftighed*, thi ved at læse dette venter Man i det mindste intet inderlig Deiligt at høre. Dog, om Smag og Behag skal Man jo ikke tvistes, derimod burde Rec. seet at det *Fyr* Oversætteren lader Kystvagten tænde er et blot forunderligt Hjernesvind, da der i Digtet kun staaer at han blev *nysgierrig*, der han saa de Fremmede, hine fyrwytt bræc, en Talemaade som i samme Digt (149) oversættes rigtig, et andet Sted (207) derimod heel fortvivlet ved: *domesticos ensis rabidus subegit*, og det er da i dette Digt ingen Sjeldenhed at de selvsamme Ord oversættes paa den meest modsatte Maade, men Sligt skulde dog en Rec. see, deraf lære, det ei gik an at stole paa Latinen og ei tillade Angari ignes at prange i *index rerum*, naar de ei havde anden Hjemmel. Den Kyndige seer let at det ei er aldeles uvigtigt om den gamle Skjald nævner Fyr eller Bavne som sædvanlige i det gamle Dannemark og det maae forsvare Opholdet ved disse Ord. Ganske urigtigt og ei engang hjemlet i Latinen er den Kundegjørelse af Rec. at Kystvogteren bad Gotherne *forlade* Skibene, thi han *bød* dem netop at *blive* ved Skibene til de finge Bør og kunde atter hjemseile til Gothemark.**|A:1000**Dunkelt er det derimod *hvad* der bestemte Bjovulf til desuagtet at gaae op i Landet, mig synes her staaer talt om en Guddoms, ventelig Hildas, Aabenbarelse i et gyldent Luftskib og at hun lovede Helten baade at beskyærme ham og vogte Skibene,

men for Vist vil jeg Intet udgive, hvorom jeg selv har ogsaa kun den mindste Tvivl.

Ved den femte Sang som beskriver Bjovalfs Sang og Anmeldelse hos Hrodgar, finder jeg intet Vigtigt at anmærke, men om den sjette som indeholder Hrodgars Tale om Bjovalf og dennes Tale til ham maae jeg tale et Par Ord. Man lader Hrodgar sige om Bjovalf at han var kommet med Foræringer og 300 Mand, da han derimod kun siger at Søfolk har fortalt ham om Bjovalf, at han havde *tredive Mands Styrke*, Noget som netop passer til at han kunde brydes med Grændel. Hvad Foræringerne angaaer, hvis saadanne forstaaes ved gifsceattas, da ere de vigtigere end Rec. tænker, thi dette Sted kunde da let blive brugt i en Tvist om, enten Gotherne havde *skattet* til de Danske eller disse til Gotherne. Videre maae jeg bemærke at Recs. Slutning fra de 300 Mand til Smaaheden af de *femten* Skibe Bjovalf havde, som aldeles ugrundet, bortfalder, at der (S. 36) ei tales om *Thurses* men at kun Grændel kaldes en Thyr, og at Bjovalf ei vilde have sine herlige Vaaben, *Velands Værk*, med sig i Graven, men bad at de maatte hjemsendes til Kong Higelak.

Sjette Sang, som indeholder Hrodgars Velkomst er især mærkelig for de Vilfingers eller Vylfingers Skyld som der nævnes, da det efter Regelen (Vulf for Ulf, Vord for Ord og endnu i Jylland Volle for Ole) maae være de samme som Islænderne kalde Ylfinger, og disse maaskee ere de samme som de berømde Volsunger. Talen er imidlertid saa kort at den ei kan give Vished, men hvorledes Rec. kan falde paa at ved Vilfinger skal forstaaes *Nordmænd* det er mig ubegribeligt. Rec. har gjort vel i ei at tilegne sig Modsigelsen i Oversættelsen at Bjovalfs Fader overgav sig til Vilfingerne for ikke at forfærdes af dem, og drog saa til Dannemark, men at han ei derfor var klogere paa Fortællingen sees deraf at han taler om Ægthiofs Krige med Vilfingerne og om at Hrodgar sendte Vilfingerne sin Skat, hvorom Skjalden **A:1001**ingenlunde taler, han siger kun, at Ægthjof blev *Hatholafs* Banemand (hand bonan, see 101 og 186) kunde derfor ei begaae sig hos Vilfingerne og maatte flygte til Dannemark. Siden forligdes han med Vilfingerne om Mandeboden, Hrodgar betalte den, og, som det synes, svor Ægthiof ham derfor Huldskab og Mandskab, dog er Talen maaskee og blot om en Gjeldseed, hvilket rimer sig bedst dermed at han synes alt forhen at have været Skjoldungernes Mand (ar Scyldinga).

Om ottende og niende Sang kunde siges Meget, men da de virkelig tildeels ere heel dunkle og jeg ikke selv endnu er ganske paa det Rene med deres Indhold, vil jeg kun sige, at Rec. skulde ei saa rask sige: Bjovalf havde gjort et Tog til Øen *Ræmis*, derfra til Brondingernes Land, hvor han plyndrede en frie Bye og Bjanstens Søn betalte ham alt; thi det staaer der paa ingen Maade. Hvad *Ræmis* betyder her, vil jeg ikke end afgjøre, men at det ikke hører til

Holm i næste Linie lærer Grammatik og Sammenhæng uimodsigelig, at det ikke var Bjovulf som drog til Brøndingernes Land det er klart, om det var en Bjotal Bjanstens Søn vil jeg ikke afgjøre, men at den Betaling Bjanstens Søn efter Hunferds Mening gav Bjovulf ei var at rose af, det er vist, thi netop derover gjør Hunferd sig lystig og selv den latinske Oversætter mener vist ved sit persolvit hverken Sølv eller Guld. Dette anmærkes kun for at ingen skal lede efter *Ræmisholm* eller mene at Hunferd fortalde Bjovulfs Seire.

Tiende, ellefte og tolvde Sang beskrive Bjovulfs Nattevagt og Kamp med Grændel, have meget poetisk Værd, men naturligviis intet egentlig historisk og ere paa sine Steder temmelig dunkle. Dog det kan Man see, at Dronningen ikke efter Kongens Bortgang besøgte Vagten endnu engang, at Grændel ikke, *efterat have slugt* endeel af Bjovulfs Kiæmper fornam at han *Intet formaaede* mod de Fremmede, og saa galt er det end ikke i Latinen. Naar Rec. videre siger at Bjovulf forfulgte Grændel til Moradserne, og at Hel indsluttede den, der blandt Mennesker havde været stærkest, da er det klart at han taler af sig selv, thi hverken i Text eller Oversættelse staaer noget Sligt, der og vilde modsige den hele Fortælling; men vel staaer der at Grændel var i **A:1002**Fingre paa den stærkeste Mand blandt Menneskens Børn⁵. Forunderligt maae det og kaldes at Rec. tilskriver den *uldne* Kjortel Bjovulfs Helbredelse, thi uden at tale om at samme uidentivl tilhører den latinske Oversætter, er det dog vist at han ingen Deel har i dette Uldkjortelens latterlige Underværk, thi han siger, som der staaer, at *Hilda* lagde sin Haand paa Heltens Skuldre og at dermed lægedes de. Gjerne tilstaaer jeg at Hilda berømmes her ligesaa uforskyldt som Uldkjortelen, men da det nu engang ikke hjælper at fraskrive vore hedenske Fædre Overtroe, tykkes mig Man endogsaa i Tvivlsfald skulde heller lade dem fæste Lid til en selvgjort Gudinde end til en ulden Klud, især naar det gælder om at læge blodigt Kjød. At der i vore Dage kan være dem der vente mere Hjelp af en Uldskjorte end af alle himmelske Magter, beviser Intet, thi der er Forskjel paa blinde Hedninger og *oplyste Folk*.

(Fortsættes.)

4

At burg, byrig, beorg, biorh, Ord, som alle komme af beorgan (bjerge, forvare) maae efter Sammenhængen oversættes snart Borg eller Stad, snart Grav, *Gravhøi*, ligesom tildeels *Bjerg*, er Noget, enhver angelsaxisk Historie og Ordbog flux lærer.

5

Det er Oversætterens inferno captum som gav Rec. Anledning til hin slemme Vending; men hvad nytter det at ville rette hvad Man ei forstaaer?

Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt.

(Fortsættelse; see forr. No.)

I trettende Sang beskrives det glade Morgenlag i Hallen, Skjalde og Sagamænd kappedes om at forherlige Bjovulf, kom Fortidens ypperste Helte ihu, og satte Bjovulf over dem alle. Naar Man nu hos Rec. læser: jeg hørde (siger Digteren) mange ukjendte Bedrifter vel besjungen, da er det ganske rigtig, at Skjalden siger noget Sligt, uden dog derved at sige, at han var selv legemlig i Hallen, men naar Man nu seer at Rec. ikke anfører et Ord om de Kvads Indhold og Man dog veed at Skjalden derom har sagt Adskilligt, maae Man vel smilende sige at Rec. kunde sparet *sin Parenthes*. Vel tør jeg nu ikke sige, at jeg forstaaer Alt hvad Digteren siger, et manglende Ord paa et vigtigt Sted lægger ogsaa Fortolkeren en ubehagelig Vanskelighed i Veien; men det tør jeg sige at her tales om Sigurd Fafnisbane. Vel nævnes han ei med dette Navn, men naar Man seer at Talen er om en Helt som slog Dragen, tog dens Skatte og blev den berømteste Helt i Verden, da maae allerede, hos den der kjender Volsung-Kvadene, Tanken falde paa Sigurd, naar Man seer Helten kaldes *Sigmunds Søn* (Sigemunde gesprong) da tvivler Man ei længer, og Navnet *Volses Ætmand* (*Wælses eafera*) gjør Tingen uimodsigelig; thi Volse og ei Volsung, [A:1010]bør jo Volsungernes Stamfader rimeligst kaldes, ligesom Skjold, Yngve, Skelfer o.s.v. Mørkere er Talen om Hermod (Heremode) fordi vi ingen bekjendte Sagn have om ham *som Menneske*, dog er det mærkeligt at han i Hyndlas Sang (Stroph. 2) nævnes ved Siden af *Sigmund* Volsung, da der siges om Odin at han gav Hermoder Hjelm og Brynie og Sigmund et Sværd (det navnkundige Gram). Torfæus siger at der om Hermod fandtes nogle utrykte Vers, mener han nu dermed Andet end disse Linier, og ere de Vers endnu forhaanden, da kunde de maaskee kaste Lys over Slutningen af trettende Sang, og hvad end mere var at ønske, over den 24de og 25de hvor Hrodgar taler Meget om *Hermod* som er svart at forstaae.

Om den tarvelige Indholdsliste af 14de og 15de Sang vil jeg kun i Forbigaaende sige at den er hardtad saa godt som intet og endda ikke uden Feil, thi Hrodgar stod ikke i noget *Taarn* men paa *Gulvet* eller maaskee paa en Forhøining i Salen (on stapole) der han roesde Bjovulf og han gav ham ei Halvdans Sværd, men kaldes selv Brand Healdanes. Gaverne derimod vare en Gyldenstykkets Fane, et Sværd med forgyldt Haandfang, Hjelm og Brynie.

Sextende, Syttende og Attende Sang beskrive med de to forrige Gammenslaget i Hrodgars Hald efter Grændels Lemlæstelse og Flugt, og have tildeels et mærkeligt historisk Indhold. Nu er det ligefrem, at naar en Skjald staaer paa Begivenheder som i **A:1011** hans Dage vare vitterlige, men hvis Ihukommelse er siden forloret, da er det ei nemt at forstaae ham fuldelig, men vogte sig for at misforstaae ham grovelig, det kan Man dog, naar Man kjender hans Sprog og giver Agt paa hans Tale. Mine Gjætninger om det Tog der i 16de og 17de Sang omtales vil jeg spare, men klart er det, at her ikke staaer et Ord om et Tog *Hrodgar* skulde gjort med Friserne, hvilket dog Rec. saa trøstig siger. Under Hrodgars Fader Halvdan er Toget skeet, om Kongen selv var med er ikke klart, men at en *Hengest* med sine Friser fulgde Dannehæren og omtales som den egenlige Høvding, det er vist. Ikke Frisland, men uidentivl *Sverrig* (Sveo lothe 85) gialdt Toget. Dronning Hildeborg havde forbundet sig med Fin, Joternes Høvding, men han maatte flye af det første Slag, og faldt Aaret efter, da Hengest gjæstede ham i hans eget Land. Meer vil jeg ikke nu sige herom, for ei at sige formeget, thi naar kun Dette er sandt, seer Man let at hverken Oversætter eller Rec. vidste hvad de sagde, og at vise dette er Hovedsagen her.

Ei vil jeg her tale om det dunkle Sted i Begyndelsen af 18de Sang hvor *Brosinga-Men* (udentivl *Freias Brysinga-Men* hos Islænderne) med et Par Ord omtales, men sige maae jeg at det er reent udenad, naar Rec. siger: denne Ring havde Gothen Higelak fra Svertings Sønesøn, der faldt da han vilde hævne sig paa Friserne. Talen er nemlig her ingenlunde om Brysing, men om det Halssmykke Dronningen gav Bjovulf og han igjen Higelak. Dette Smykke, staaer der, havde Gothekongen Higelak, Svertings Frænde, med sig, der han af Overmod befeidede Frisland og faldt paa Valen, om hvilket Tog siden videre tales i den 33de Sang (S. 176).

Ved Sangene 19–23 vil jeg ikke her opholde mig. At Grændels Moder vilde hævne sin Søn, dræbde *Æscher*, blev forfulgt til sine Moradser, dræbdes der tilligemed sin Søn af Bjovulf med et Jettesværd, see dette er Beenraden af Sangenes Indhold, den lod sig ei miskjende, og Andet har Rec. ikke opstillet. End ikke her er hans Angivelse fri for Bommerter, men de ere ikke vigtige nok til at paatales.

I den 24de Sang fortæller rigtig nok Bjovulf **A:1012** sin Heltebedrift med Jettesværdet, men ingenlunde gav han Hrodgar det, thi det var, som han selv siger, smeltet af det hede Troldeblod, kun Hjaltet havde han beholdt og derpaa stod de mærkelige Runer. Hrodgar holdt ogsaa ganske rigtig en lang Taksigelsestale til Bjovulf, men at han i den satte Bjovulfs Bedrifter høit over *Hermods* og fortalde denne Helts sørgelige Skjebne, derom tier saavel den latinske Oversættelse som Rec. og for ikke at sige noget Uvist vil jeg ogsaa opsætte den videre Tale om disse dunkle, men høist

mærkelige Ting.

Bjovulfs og Hrodgars Afskedstaler i den 26de Sang ere, efter mine Tanker ei saa lette at løbe med, at Man jo maae finde Kongesønnens Udenlandsreise heel fordægtig og Striden mellem Gothefolket og de Gar-Danske saare betænkelig. Her er jeg da i det Tilfælde at jeg ei tør sige saa meget som Rec. og vil kun bemærke, at Hrodgar forlovede Bjovulf som en ret ægte Dannerkonge ei blot med Guld og skinnende Klenodier, men med den herligste og sjeldneste Ædelsteen i Kongekronen: inderlig Kjærlighed.

See, Taarerne runde
Den Gubbe paa Kind,
Ei dølge han kunde
Bevægede Sind,
Tog Bjovulf i Arme,
Som Ven tager Ven,
Og kysde med Varme
Den herlige Svend.

Hermed endes da Kvadets første Balk, som indeholder Bjovulfs Danneførd og Bedrift i vort Dannemark.

I den 27de Sang som deilig beskriver Bjovulfs Hjemførd tales mod Slutningen om Higelaks Giftermaal med Hæreths Daatter, og det er sandt, i den findes adskillige dunkle Ord, men det var dog Synd derfor, som den latinske Oversætter, at gjøre Dronningen til et blodtørstigt Uhyre, der maatte sendes hjem til sin Fader, før der kunde blive Fred i Hallen, og dette Misgreb er saameget uforsvarligere, som der i den følgende Sang og selv i Oversættelsen (S. 149) udtrykkelig staaer at Hæreths Daatter skjænkede for Bjovulf og hans Mænd og *elskede* de gjæve Svende. Dette lærde mig flux at det maatte være lidt galt fat med den haarde Be|A:1013skyldning, og ved at see Texten efter, fandt jeg da at Pigebarnets hele Forbrydelse bestod i at hun af Kjærlighed til Higelak dræbde det Uhyre som vogtede hendes Jomfrubur, og som Ingen af Higelaks Kjæmper turde nærme sig. Derpaa drog hun *ei til* men *fra* sin Faders Huus hjem med den unge Kjæmpe og de levede i Gammen der Bjovulf kom, som og det Følgende viser. Ikke destomindre har Rec. trøstigt skrevet om den væne Møe: hun viisde sig grusom og blev forhadet, men da hun drog tilbage over de gule Bølger til sin Faders Huus, blev Kongen atter elsket.

Om den 28de Sang vil jeg saa godt som tie, ei fordi jo en vigtig Deel af dens Indhold fattes i Rec., men fordi jeg ikke selv veed ret Beskeed om denne Episode som nogle manglende Ord bidrage til at fordunkle. Kun det vil jeg sige at ikke til *en Frode* men som der udtrykkelig staaer (S. 152) til Froles *Søn* havde Hrodgar lovet sin Daatter.

Næsten ligedan er det med 29de Sang, flere vigtige Dele af Indholden har Rec. end ikke peget paa, og Adskilligt er aabenbar feil, men da jeg selv er i Tvivl om Adskilligt vil jeg heller anmærke at det Hovedtræk, at Bjovulf blev Konge efter Higelak (og Heardred Higelaks Søn) og regierede lyksalig i 50 Vintre indtil Dragen begyndte at rase, har sin gode Hjemmel i Texten.

Om den 30te og 31te Sang siger Rec. at de ere tabde, derimod siger Udgiveren (Praef XVIII) at 29de og 30te Sang vare i Haandskriften forenede med den 28de og at han ei vilde adskille dem. Da nu Udgiveren virkelig har skilt den 29de fra den 28de, men derimod ikke nævnet den 30te og 31te, maae det være disse tvendes Sammensmeltning med den 29de han mener. Nu kan vel slig Sammensmeltning synes betænkelig, især da den 29de Sang ei er usædvanlig lang, men Udgiverens Ord maa dog borge for, at der i Haandskriftet var ingen Lacune mellem den 29de og 32te Sang, og at altsaa er enten tre Sange sammensmeltede, eller den 30te Sang ved en Skjødesløshed, som ikke er underlig i en saa slet Haandskrift, kaldt den 32te. Saavidt man kan see paa disse hullede Stæder er der ei heller mindste Tegn til at enten een eller to Sange skulde være borte, og selv som Gjætning vilde da de Rec's. Ord han sætter som visse være ugrundede.

A:1014 Derimod skal Ingen nægte at 32te Sang med sine mange Huller er saare dunkel, og kan ingen af de Huller (især i Slutningen af 29de Sang) ved en god Hændelse vorde stoppet, vil Man ventelig aldrig faae at vide hvorledes det ret hængde sammen med den Drage og hans Skat; men Saameget kan Man dog flux see baade i Texten og den latinske Oversættelse, at en gammel Konge havde gjemt sine Skatte og sat Dragen til at ruge over dem, i 300 Aar laae Dragen som slumrende, men da skedte det, at Een stjal et Sølvfad af Skatten, da vaagnede Dragen og begyndte at rase med Edder og Ild.

Rec. siger ganske rigtig at 33te Sang begynder med Fortælling om Dragens Hærgen og Bjovulfs Rustning, og det ikke blot synes men sees klarlig, at Digteren gaaer tilbage til at tale om Higelaks Fald, men nu kommer Rec. saaledes i Vilderede, at han selv mærker det gaaer for galt. Havde han nu været saa oprigtig at sige: her modsiger den latinske Oversættelse sig selv, og da jeg ei forstaaer Angelsaxisk kan jeg ei sige, hvis Skylden er, da skulde jeg taget en god Deel læmpeligere paa ham, men det fornemme Recensentvæsen skal min Troe have Skrup.

Nu er Tingen kortelig denne, Bjovulf vilde gaae mod Dragen, og nu siger Skjalden: mange store Bedrifter havde han forhen øvet fra den Dag han rensede Hrodgars Hald og befeidede Grændels Slægt. Det var ikke af hans mindste Kampe den han bestod, da Higelak faldt i Frisland. Nu følger en Tale om hvorledes Bjovulf undkom, som formedelst Huller er heel dunkel, men derpaa siges, at da han kom hjem til Gothland, tilbød Folket ham Kongestolen fordi de ei

tiltroede et Barn (Higelaks Søn) at kunde værge Landet. Dog Bjovulf vilde ingenlunde være Hardreds (Higelaks Søns) Herre, men styrede kun Landet til han blev ældre og kunde selv annamme Regimentet. Siden kom Others Sønner (fra Sverrig som Man siden seer) over Havet og dræbde Higelaks Søn, men da han, Hardred, var falden, drog Ocgenthjofs Søn eller Ætmand (Ocgenthjov var, som Man siden seer, Others Fader) hjem igjen, og lod Bjovulf beholde Gøtheriget.

Rec. siger rigtig at 34te Sang begynder med den Anmærkning at Bjovulf siden drog over Havet og hævnede sin Konges Fald paa Others **[A:1015]**Søn, men saare uheldig er den Overgang: saaledes hævnede han skjændigt Mord, da han selv tolvte stred imod Dragen, thi der staaer at saaledes øvede han Kjæmpebedrifter lige til den Dag han gik imod Dragen. Hvad her videre staaer om Skibet med de 30 Mand o.s.v. er Snak, hvorved jeg ei vil opholde mig, men ile til Bjovulfs Tale, som han holdt *før* Dragekampen begyndte, og som er en af de mærkeligste Episoder i Digtet, men i den latinske Oversættelse saa forhutlet at der er ikke Mening end sige Fortælling og Skjønhed at finde. Følgende er kortelig Talens Indhold: mange Kampe, siger Bjovulf, bestod jeg i min Ungdom og mindes dem grandt. Jeg var syv Aar gammel der Kong Hrædel tog mig af min Faders Huus, opfostrede og begavede mig herlig. Det værste som timedes den Konge var hans Børns Skjebne, thi hans Børn vare *Herebald* og *Hædkyn* og min Higelak. Den Ældste faldt for sin Broders Haand, Hædkyn skjød feil og skjød med Piil fra Hornbuen sin elskede Ven. Det var en gruelig Ting for Folket, de vilde ei lade den Faldne uhævnet, men det var en sørgelig Ting for den Gamle at hans anden Søn skulde ende sit unge Liv i Galgen. Da greb han Harpen og kvad en sørgelig Sang om hans Søn som hængde i Galgen, Ravne til Brad, og dermed frelsde han Hædkyns Liv (35te Sang) men stor var hans Vaande, han sørgede over Hereblad, og kunde dog ei hade hans Banemand; han døde af Sorg og efterlod Hædkyn Land og Rige. Da opkom der Krig mellem Gotherne og de Svenske da Ocgenthjov og Other befeidede Hædkyn.

Her er nogen Dunkelhed, som dog tildeels opklares i en af de følgende Episoder, der føier sig til denne. Derpaa taler Bjovulf atter om sin Manddom og siger, at vidste han hvordan han kunde fatte den Drage vilde han ei bruge Vaaben, men knuge den, som han knugede Grændel. Striden begyndte nu, og beskrives deilig, og Sangen endes med at Bjovulfs Mænd, for at frelse deres Liv, flydde til Skoven og lode deres Herre ene.

(Fortsættes.)

[A:1025]

Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske

Digt.

(Fortsættelse; see forr. No.)

I den 36te Sang er en lille historisk Episode om Others Søn og hans Sværd som jeg end ikke ret forstaar, og da det er ganske rigtigt at Viglaf Vigstansen, den eneste, som blev sin Konge troe, her taler lifflige Ord og iler Bjovulf til Hjelp vil jeg Intet tillægge.

Om den 37te Sang hvori meldes om Dragens Død og Bjovulfs Ulivssaar vil jeg heller Intet sige, uden at den er ret vemodig deilig, og at Bjovulf deri ikke *nævner* nogen af sine Bedrifter, men mindes kun sin Vælde og sukker vel over ei at have en Søn hvem han kunde antvorde sine herlige Vaaben.

Den 38te Sang beskriver de Undersyn Viglaf saae i Dragebjerget, hans Tilbagekomst til den døende Konge, og Bjovulfs sidste Tale, alt saare deiligt.

Hvor det skal staae i den 39de Sang at Bjovulfs Mænd forlode den Egn hvor deres Konge faldt, kan jeg ei engang finde i Latinen, men at det ikke er sandt maae jeg sige og tillige bemærke at det er Intet sagt om Viglafs kjærlige, kraftige Tale, at han i den bebreidede Svendene deres Flugt, skjøndt det er sandt, det gjorde han tilvisse.

Indholden af 40de og 41de Sang er angivet omtrent som den af 34te det vil sige reent galt. **[A:1026]** Viglaf taler ikke om Anledningen til det sidste Tog, nemlig Kamp mellem Franker og Friser, hvilket er en Snak, som har ingensteds hjemme; nei men over Bjovulfs Lig sidder Viglaf sorgfuld, klager og siger: end maa vi vente os Feide, naar Kongens Fald rygtes hos Franker og Friser, thi af dem have vi kun ondt at vente siden Higelak gjorde Toget til Frisland. Af Svenskerne, bliver han ved, venter jeg ei heller Troe eller Love, thi det veed vi alle hvorledes Ongenthjov, Others fader, røvede Hædkyn Livet ved Hrefnavud, da maatte Gotherne flygte herreløse til Hrefnesholt, Fienden bevogtede dem der og truede med næste Morgen at dræbe Hælvden og lade Hælvden hænge til Skjemt i Galgen. Dog Morgengryet trøstede de Sørgende, da hørde de Higelaks Horn, Han den Ædling kom dem til Hjelp med dygtige Kjæmper.

Hermed ender den 40de Sang og i den 41de fortælles videre om Krigen mellem Higelak og Ongenthjov, men ei saa klart at jeg end kan see tilvisse om det var to Krige, hvoraf den første førdes i Higelaks den anden i Ongenthjofs Land, eller om Ongenthjov mistede Livet, det er derimod klart at han maatte bukke for Higelaks Jarl Ulf Vonreding og at Higelak der han bestee Gothernes Kongestol belønnede ham og Jofur kongelig for deres Bedrifter i den svenske Krig, og gav siden Jofur sin eneste Daatter.

Heraf see vi da at hvad Udgiver og Recensent har gjort til *een*

Krig hvori Higelak faldt, |A:1027| er tre ganske forskellige, den første paaførde Svenskeren Ongenthjov Gotherne, da Hrædel var død, i den faldt Hædkyn, og Riget tilfaldt da Higelak. Den anden paaførde Higelak Franker og Friser og faldt selv; den tredie paaførde Other og hans Sønner Higelaks Søn Hardred som faldt og efterlod Bjovulf, Higelaks Søstersøn, Riget, og det er et ikke lidet Bidrag til den gamle svenske Historie.

Efterat nu Viglaf har ihukkommet det gamle Fiendskab, der spaaede nye Krig efter Bjovulfs Afgang, byder han Folket haste med at flye den Herlige til Jorde, og den Skat, siger han, som kostede ham Livet skal Luen fortære med ham. I faa men dybe Toner udtaler han Sorgen som maatte overskygge Land og Folk, og vandrer derpaa med Skaren til Earnanæs.

De to sidste Sange indeholde endnu en Tale af Viglaf hvori han beklager at Bjovulf ei lod Dragen ligge paa Guld til Verdens Ende, og vier alle de Klenodier til Baalet, og det Hele slutter med Fortællingen om Bjovulfs Baal og Gravhøi, og, som det synes, med en kort Sum af den Lovsang Skjaldene lode tone over Graven.

Det var, som jeg flux sagde, ingenlunde min Hensigt at udbrede mig over Digtets poetiske Indhold, dets Fylde, men kun, saavidt jeg formaaede, at afhjælpe de store Mangler der fandtes i Recensjonens Indholdsliste.

Det kan nu ligesaa lidt være min Hensigt her at tale Meget om Digtets Værd og Bygningskonst eller om det Udbytte Nordens Krønike tør af Kvadet tilegne sig. Den simple Angivelse af Indhold og Sang forenet med den Prøve, jeg leverede, give den Forstandige et bedre Billede af Digtets Eiendommelighed, end lang Tale mægtede, og dette Billede kan kun forklares gennem en stille Beskuelse af det Hele, som jeg i en rimet Oversættelse skal stræbe at gjøre muelig for dem af mine Landsmænd, hvis Leilighed det ikke er at trænge ind i Grundsproget. Kun Saameget vil jeg herom sige, at dette Kvad, *Bjovulfs Drape*, som vel maa kaldes dets passeligste Navn, er saa ganske ene i sit Slags, at jeg ikke tør hensætte det i Fag med noget af de Kvad vi have fra Nordens Oldtid, thi Man sporer her i Anlæg og Udførelse en vitterlig Konst, om jeg saa maa sige, der forunderlig |A:1028| besvoger sig med den gamle danske Trohjertighed og Simpelhed. De eddiske Kvad om Volsunger og Niflunger ere uimodsigelig dette Kvads næste bekjendte Frænder, men Sødskende vorde de aldrig for Beskuelsen, deres Høihed og Dybde i Følelse og Betydning savner Bjovulfs Drape, men derfor er den ei heller som de kjæmpelige Brudstykker der kun have Sammenhæng og Eenhed i det Usynlige, den er et favert, smagfuld ordnet og udpyntet Heelt, og vilde en Skjald i Konstens Barndom frembringe et Saadant, maatte han nøies med en verdslig Eenhed, lade Alt bevæge sig om sin Helt, Alt kaste Glands paa ham. Saa er det virkelig og Kvadet er i alle maader Bjovulfs aandelige Bautasteen

af smeltet Guld som skinner fra Hroneklint vidt over Havet og kundgjør Styrmandens speidende Øie Sø-Gothens Hæder, skjøndt det ei skal nægtes, til Skjaldens Priis, at den kjender sin Lavhed under den Himmel, mod hvilken den peger.

Dog, jeg maae afbryde en Betragtning, som vilde her lede for vidt, og kun tilføie, at efter alle indvortes Mærker var Skjalden af Anguls Æt, uagtet jeg vel seer at dette ligesaameget indvikler Digtets Historie, som det forklarer dets Vilkaar.

Hvad nu det historiske Udbytte angaaer, da have mine Undersøgelser i dette Stykke alt lært mig at det end er meget for tidligt at ville vurdere dette, at det derimod er i god Forstand uvurdeerligt for Alle, som elske Historien og besynderlig for os Danske, det kan man flux sige, thi det er aabenbart. Rec. har meget rigtigt bemærket, at dette Digt burde ende Striden om, hvorvidt *Dansk* var i *Oldtiden* et Hædersnavn for de omliggende nordiske Folk, kun tvivler jeg om, det skeer i Hast, thi visselig, dette Digts Vidnesbyrd behøvedes ei i saa klar en Sag, ville Man ei troe hardtad alle Middelalderens Krøniker og selv de norske Normanner og Dudo, vil man da vel troe en gammel navnløs Skjald; turde end ikke Suhm troe sine egne Øine, men lod sig af svenske Forfattere og den storagtige Nordmand Gerhard Skønning indbilde at det danske Navn og Folk havde altid været en Smaating i Norden, indrømmede han i elskværdig, men umaadelig Beskedenhed og ubegribelig Blidhed, at de Danske **A:1029** var af *up-svensk* Æt og ret Sildefødinge imod Klippekarlene, hvor vil Man da vente at en Sandhed skulde indrømmes af dem, som den maatte skille ved en Ære, selv den store Hugo Grotius har givet dem Sort paa Hvidt for at være deres Odelsgoods!

En anden, som mig synes, ligesaa mærkelig Ting er det, at Gotherne skildres som Kraftfolket i Norden, som Venner med de rette Danske men arvelige Fiender af de Svenske, thi det er den Forestilling af Folkeforholdet i det gamle Norden, som jeg, før jeg saae dette Digt, fandt mig ved Historiens Beskuelse nødt til at antage, og som jeg i min Betragtning over Europa kundgjorde, uden at vente, at den nuomtide skulde finde mere Indgang end min Forestilling om de Danske i Særdeleshed.

Endelig er det vigtigste historiske Spørgsmaal i Anledning af de Navne og Bedrifter, som fremtræde i Digtet: hvorledes forholde de sig til hvad vi om Oldtiden veed af danske og islandske Sagn? Det er nemt, med Rec. at svare at da Digtet angaaer saa fjerne Tider, kan vi ikke vente at finde dets Begivenheder bestyrkede ved nordiske Efterretninger; men hvad er sligt for et Svar? Rec. sætter selv Digtets Begivenheder i det femte Aarhundrede efter Christus, og nu maae Man dog spørge om de nordiske Sagn ei gaae saa langt tilbage i Tiden, om Islænderne ikke sætte deres Odin før Christi Fødsel, om Saxo ikke sætter sin Skjold mange Menneskealdere før? Den

Udflugt duer altsaa ikke. Kongelisterne saavel i Heimskringla som i Saxo maae for en Dag; og kan det bevises at Kvadet taler om samme *Steder* som Krønikerne, maae der ogsaa findes Berørelser, hvis ikke Kvadets Personer ere vitterlig digtede, thi Konger hvis Ihukommelse holdtes udenlands vedlige, kunde ei glemmes i Fædrenelandet, naar der ellers bevaredes en Række af Oldsagn. Hvad nu de gothiske Konger angaaer, da have vi om dem ingen Sagnrække, men om Dannemarks og Sverrigs har vi det, tvivlsomt kan det maaskee være, om vi ere beføiede til at søge Ongenthjof og Other mellem *Upsals* Konger, men Skjold, Halvdan og Hrodgar maae vi nødvendig søge blandt de Danske, og see, vi finde jo og flux baade Skjold og Halvdan hos Saxo, vi finde to af **A:1030** Halvdans Sønner nævnede Roe og Helge, vi finde i Bjovulfs Drape tre og de to hede *Hrodgar* og *Halge*, Hrodgar maae da ligesaa vist være Saxos Roe som denne er Islændernes *Hroar*, og der saameget mere, som det Eneste Saxo fortæller om Roe, at han bygde en Stad, ogsaa er den eneste bestemte Bedrift Skjalden fortæller om Hrodgar. At Saxo Intet har om Grændel er begribeligt nok, thi at saavel Bjovulfs Kamp med ham som med Dragen er et Eventyr, der i det Høieste har mythisk Betydning, er jo aabenbart. Mærkeligt er imidlertid det bekjendte gamle Sagn om Trolden i Isefjord der tog Tiende af Skibenes Mandskab, thi det synes Skjalden at have brugt til Bjovulfs ligesom Munkene siden til St. Lucii Ære.

Dette maae være nok for denne Sinde, jeg vil kun bemærke at Sagnene hos Galfredus Monumetensis om den danske Kong Gvitlak og hans Krig med Uther Pendragon synes tildeels at gjælde Higelak, og Suhms Formodning at han er den samme som den danske Kong Kohilak der, efter Gregorius Turonensis, faldt i et Slag med *Frankerne* (ligesom Higelak) turde maaskee mærkelig stadfæste sig. Dog herom og om saameget Andet skal jeg videre handle om Gud vil jeg skal udføre mit Forsæt at levere en dansk Oversættelse af hele Digtet med en historisk Indledning saavel om Kvadet i sig selv, som om dets historiske Episoder.

For nu ogsaa at sige et Ord om Sproget, da er det den fra Dansken mest afvigende angelsaxiske Dialekt, og naar Man da seer at selv den ligner i visse Maader Dansk mere end det Islandske, maae Man kraftig mindes om at forlade den Indbildning om Danskens Herkomst fra Islandsken, som Gram forgjæves antastede, men som Historie og sund Eftertanke modsiger, og som et grundigt Studium af de nordiske Sprog maae aldeles tilintetgjøre undtagen hos dem, der efter nogle lærde Islænderes Mund have gjort sig det, som Gram siger, til en saadan Thesis og fastsat Mening at de ei bekymre sig om at gaae videre.

Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt.

(Slutning; see forr. No.)

Saaledes havde jeg da sluttet disse Bemærkninger, da Litteraturtidenden, No. 29 lærde mig, at Rec. havde et ligesaa underligt Hastværk med at falde mig i Ordet, som med at omtale det Kvad han ikke forstod. Han kalder min Tale galdefuld og Flere end jeg vil vist heri see et Beviis paa at han har mere Galde end jeg, og mit Svar saavel herpaa, som paa Beskyldningen for Grillenfængerie er kun, at Skjældsord rage mig ikke.

Om Rec. har det venlige Haab at min rimede Oversættelse bliver en *vilkaarlig* Paraphras det være hans Sag, men naar han ei turde kalde Prøven saa, havde han gjort bedre i at tie med Sligt, der jo ikke beviser Andet end en slem Mistanke, ingen af mine faa rimede Oversættelser hjemler. Vil forresten Nogen kalde en saadan Oversættelse, som den jeg her har begyndt, en Paraphrase, da har jeg Intet derimod og kan en Anden gjøre det bedre, skal det være mig kjært, thi jeg har sandelig Saameget at bestille, at jeg ei vilde paatage mig et saa møisommeligt Arbeide, dersom jeg ikke troede at gjøre mit Fædreneland en Tjeneste dermed. Jeg veed jo vel det er Skik at spotte med Alt hvad jeg foretager mig, men det synes mig dog Rec., i hvem jeg formoder en Mand, der dog har Sands for Alvor og Billighed, kunde overlade til Secretair Molbech, i Athenes Baggaard.

Hvad Kvadets Udgiver Hr. Etatsraad Thorkelin angaaer, da skal Ingen sige at jeg med et Ord har nedsat hans virkelige Fortjeneste som Digtets Afskriver og Udgiver, men blot givet hans Oversættelse det Skudsmaal den fortjener, uden paa nogen Maade at gribe Leiligheden til at sige den Gamle Uartigheder.

Hvad nu endelig angaaer Rec. og hans Paa|A:1046stand om at være skyldløs og skudfrie i denne Sag, da maae jeg kortelig melde som følger. Havde Rec. sagt os at han blot vilde anmelde Indholden, saaledes som den lod sig udlokke af Latinen, da vilde jeg blot sagt, at han havde gjort bedre i at tøve end at ile, da Man kun i Nødsfald skal udbrede Noget, om hvis Rigtighed Man er uvidende. Nu derimod, da Rec. langt fra at aflægge en saadan Bekjendelse teer sig, som om han selv havde læst Texten, afviger endog paa enkelte Steder fra Oversættelsen, og gjør sin Bemærkning over Sproget og Dialecten i Digtet, nu, siger jeg, maae han nødvendig have samme

Ansvar for sin Indholdsliste, som for sine historiske Bemærkninger, hvilke sidste det og lod heel underligt at bygge paa en Oversættelse, hvis Rigtighed Man ei kunde eller vilde bedømme.

Netop dette fornemme Væsen ei at ville, hvor det gjøres behov, tilstaae sin Ukyndighed, men at gebærde sig, som om Man forstod Alting heel vel, dette Væsen der hos saamange af vor Tids *beskedne* Lærde, og ei mindst i den *saakaldte Danske* Litteratur-Tidende længe har harmet mig og vist mange Flere, just dette fornemme, forfængelige Væsen stak ret frem i omtalde Recensjon, og det ved en saa vigtig Leilighed, at det let kunde forøge den Spot Udlændinger drive med os; dette vilde jeg afværge, hint Væsen vilde jeg blotte i sin Nøgenhed, derfor vendte jeg mig fra den gamle Udgiver til den yngre Recensent og viiste uden Skaansel hans Ukyndighed i hvad han saa rask omtalde, og inderlig skulde det glæde mig om jeg ved denne Leilighed kunde bidrage Noget til at Litteratur-Tidenden enten herefter beflittede sig paa en sømmeligere Omgjængelse, eller aldeles nedsank i den Ringeagt hvortil den, dog med nogle faa hæderlige Undtagelser, i lang Tid har gjort sig ganske overordentlig fortjent.

Litteratur-Tidendens Udgiver har jeg igjennem flere Aar agtet og æret som jeg burde, ja af Agtelse for ham har jeg end ikke hidtil paataalt den Usømmelighed, at jeg er den eneste Forfatter han tillader grovelig at udskjældes og belyves i sit Blad, men aldrig har jeg kunnet regne ham til Fortjeneste at være Udgiver af saa jammerlig en Tidende, og efter det Forhold han, *som saadan*, selv har sat sig i til mig, kunde han ikke |A:1047|engang efter Verdens Dom forlange, at jeg skulde tage fiint paa en saadan Recensjon i Bladet, den være saa af hvem den vil.

N. F. S. Grundtvig.